

Nedarbingumas dėl ligos

Sickness at work

Ar jums bus sumokėta už tą laiką, kurį nedirbote dėl ligos?

Jeigu negalėjote dirbti keturias dienas iš eilės, o jūs uždirbate daugiau nei £ 102 per savaitę, turite teisę gauti **įstatymo numatytą ligos pašalpą (Statutory Sick Pay, SSP)**. SSP yra pinigai, kuriuos darbdaviai išmoka darbuotojams, negalintiems dirbti dėl ligos. Tai – minimali suma, kuri gali būti jums išmokėta, kai negalite dirbti dėl ligos. Jūsų darbo sutartyje gali būti numatyta papildomų teisių gauti didesnę nei ši ligos pašalpą (**sutartinę ligos pašalpą**). Norėdami sužinoti, kokią pašalpą turite teisę gauti, pasiskaitykite savo darbo sutartį.

Teisę gauti SSP gali turėti daugelis darbuotojų, įskaitant tuos, kurie dirba ne visą darbo dieną, dirba pagal terminuotą darbo sutartį arba tie, kurių darbdavys yra agentūra. SSP gali būti mokama iki 28 savaitių. Sutartinė ligos pašalpa gali būti mokama ilgesnį laiką. Pasiskaitykite savo darbo sutartyje, ar ši nuostata jums taikoma.

Jeigu neturite teisės gauti SSP arba negalite dirbti dėl ligos ilgiau nei 28 savaites, jūsų darbdavys duos jums SSP1 formą ir paaiškins, kam ji reikalinga. SSP1 formą galite užpildyti kreipdamiesi dėl darbingumo bei paramos pašalpos (Employment and Support Allowance (ESA)) į vietinį pašalpų skyrių, jeigu neturite teisės į SSP arba sutartinę ligos pašalpą.

Kokio dydžio ligos pašalpą gausite?

Jums bus mokama arba SSP, arba – jeigu jūsų darbo sutartyje numatyta didesnė ligos pašalpa – sutartyje numatyto dydžio pašalpa. Tai gali būti įprastinio darbo užmokesčio dydžio pašalpa, tačiau ji negali būti mažesnė už SSP. Tai yra £81.60 per savaitę.

SSP nemokama už pirmąsias tris nedarbingumo dėl ligos dienas. Už šias tris dienas ligos pašalpą galite gauti tik tuo atveju, jei tai numatyta jūsų darbo sutartyje. Paskui SSP mokama skaičiuojant pagal dienos tarifą už kiekvieną nedarbingumo dėl ligos dieną, kurią paprastai dirbtumėte, jei nesirgtumėte.

Jeigu jūsų ligos laikotarpiu SSP yra vienintelės jūsų pajamos, jūs galite kreiptis dėl kitų pašalpų, kaip antai Būsto Pašalpa (Housing Benefit). Norėdami sužinoti, kokias pašalpas gauti turite teisę, skaitykite skirsnį „Jums gali padėti“ šio informacinio lapelio pabaigoje.

Pranešimas darbdaviui, kad negalite dirbti dėl ligos

Jei turite galimybę, **nedelsdami praneškite darbdaviui**, kad sergate ir negalite dirbti. Priešingu atveju, t. y. nepranešę, jūs galite negauti ligos pašalpos (žr. toliau). Jūsų darbdavys gali būti nustatęs taisykles, kaip elgtis, jeigu negalite atvykti į darbą dėl ligos. Pavyzdžiui, darbdaviai gali reikalauti, kad apie savo ligą praneštumėte jiems tą pačią dieną, kai negalėjote atvykti į darbą.

Šios taisyklės yra jūsų darbo sutarties dalis, ir darbdavys privalo supažindinti jus su šiomis taisyklėmis iš anksto. Jeigu nesilaikysite šių taisyklių, tai reikš, kad pažeidžiate savo darbo sutartį.

Jeigu gaunate SSP, jūsų darbdavys privalo jums mokėti SSP net tuo atveju, jei jūs:

- iki aštuntos nedarbingumo dienos nepateikėte gydytojo pažymos;
- iki tam tikros valandos paskambinote jam ir nepranešėte, kad sergate;
- nedarbingumo laikotarpiu neskambinote jam dažniau nei kartą per savaitę;
- nepaskambinote jūs patys, o paprašėte kitą asmenį paskambinti už jus.

Jūsų darbdavys neturi teisės atsisakyti išmokėti jums SSP dėl išvardytų priežasčių. Tačiau jūsų darbdavys gali nustatyti panašaus pobūdžio taisyklės, taikomas sutartinės ligos pašalpos, kurią jūs turite teisę gauti, mokėjimui.

Medicininės pažymos

Medicininės pažymos taip pat yra žinomos kaip **tinkamumo darbui pažymos** (angl. *fit notes*). Medicininėje pažymoje jūsų gydytojas nurodo, kad esate netinkami darbui arba galbūt tinkami darbui tik tuo atveju, jei jūsų darbo vietoje atliekami tam tikri pakeitimai.

Dėl konkrečių pakeitimų atlikimo turite susitarti jūs patys su savo darbdaviu. Jūsų darbdaviui atsisakius įvykdyti gydytojo rekomenduotus pakeitimus, jūs vis tiek būsite laikomi netinkami darbui ir toliau galite gauti įstatymo numatytą ligos pašalpą (angl. *Statutory Sick Pay, SSP*).

Jei pasveikstate greičiau, nei tikėtasi, į darbą galite grįžti iki medicinos pažymoje nurodytos pabaigos dienos jūsų darbdaviui sutikus. Tačiau, darbdavys gali reikalauti pateikti naują pažymą iš šeimos gydytojo, patvirtinančią, kad esate tinkamas grįžti į darbą.

Ar jūsų darbdavys gali atsisakyti mokėti pašalpą, jei nedirbate dėl ligos?

Negalite dirbti dėl ligos, susijusios su negalia

Jeigu esate neįgalus ir darbdavys atsisako mokėti ligos pašalpą, kai jūsų nedarbingumas susijęs su negalia, darbdavys galbūt nusižengia įstatymui. Jūs galite pateikti skundą **darbo ginčų** tribunolui dėl nederamo elgesio, kurio priežastis – jūsų negalia (**dėl diskriminacijos, susijusios su negalia**), tačiau pirma turėtumėte pateikti raštišką skundą savo darbdaviui. Jums derėtų kreiptis į patyrusį konsultantą (žr. skirsnį „Jums gali padėti“ šio informacinio lapelio pabaigoje).

Nepaskambinate iškart ir nepranešate, kad sergate

Jeigu iškart nepranešite savo darbdaviui, kad sergate, jums gali būti neišmokėta dalis SSP arba sutartinės ligos pašalpos ar net visa pašalpa, išskyrus atvejus, kai apie ligą nepranešėte dėl pateisinamos priežasties. Darbdavys gali atsisakyti išmokėti jums sutartinę ligos pašalpą už tas dienas, kai nedirbote, tačiau nepranešėte darbdaviui, kad sergate.

Trumpą laiką nedirbate keletą kartų per metus

Jei nedirbate dėl ligos daugiau nei keturis trumpus laikotarpius (nuo keturių iki septynių dienų) per metus, jūsų darbdavys gali kreiptis į medicinos tarnybas ir išsiaiškinti, ar teisingai nurodėte savo nedarbingumo priežastis. Darbdavys kreipiasi į medicinos tarnybas per HM Revenue and Customs (HMRC) (Jos Didenybės mokesčių inspekcija). Pastaroji gali kreiptis į jūsų gydytoją ir paprašyti informacijos apie jūsų susirgimo atvejus. Medicinos tarnybos negali kreiptis į jūsų gydytoją be jūsų leidimo. Jeigu medicinos tarnybų pranešime nurodyta, kad nedirbote be svarios priežasties, jūsų darbdavys gali atsisakyti išmokėti jums SSP. Tokį sprendimą galite apskųsti, jei laikote jį neteisingu.

Nedirbate ilgus laikotarpius

Jei nedirbate ilgus laikotarpius, jūsų darbdavys gali kreiptis į medicinos tarnybas norėdamas išsiaiškinti, ar jūsų sveikata leidžia jums dirbti šį darbą. Jeigu medicinos tarnybų pranešime nurodyta, kad nedirbote be svarios priežasties, jūsų darbdavys gali atsisakyti išmokėti jums SSP. Tokį sprendimą galite apskųsti, jei laikote jį neteisingu.

Ką galite daryti, jei darbdavys atsisako išmokėti jums SSP

Jeigu manote, kad jums turi būti išmokėta SSP, tačiau darbdavys atsisako ją išmokėti, darbdavys privalo pateikti jums SSP1 formą su paaiškinimu, dėl kokios priežasties atsisakoma išmokėti pašalpa. Šią formą taip pat naudokite pareiškimui dėl darbingumo bei paramos pašalps (Employment and Support Allowance (ESA)), ir aiškiai nurodykite, kad prašote HMRC apsvarstyti jūsų teisę gauti SSP. Formą reikia išsiųsti vietiniam Department for Work and Pensions Office (DWP) (Darbo ir pensijų departamento skyriui).

Jeigu DWP tiksliai nežino, ar turite teisę gauti SSP, jis persiųs jūsų pareiškimo nuorašą HMRC valstybinio draudimo įmokų skyriui. Dėl visa ko ir patys turėtumėte išsiųsti savo pareiškimo nuorašą vietiniam valstybinio draudimo įmokų skyriui (adresą gali nurodyti bet kuris vietinis HMRC skyrius).

Jeigu darbdavys atsisako duoti jums SSP1 formą, turėtumėte raštu kreiptis dėl sprendimo į vietinį valstybinio draudimo įmokų skyrių ir reikalauti Darbingumo ir Paramos Pašalpos (Employment and Support Allowance - ESA) iš DWP. HMRC sprendimą jūsų darbdavys privalo vykdyti. Ir jūs, ir darbdavys turi teisę šį sprendimą apskųsti.

Jei turite teisę gauti SSP, o jūsų darbdavys atsisako ją mokėti, darbo ginčų tribunolui galite pateikti ieškinį dėl neteisėto išskaitymo iš darbo užmokesčio. Pirmiausia turėtumėte pateikti skundą savo darbdaviui. Darbdaviui, kuris pakartotinai neišmoka jums SSP, HMRC gali skirti baudą.

Jūs susirgote atostogų metu

Jei jūs atostogaujate, tačiau susirgote taip rimtai, jog galėtumėte gauti nedarbingumo lapelį, galite paprašyti savo darbdavio, kad jis traktuotų jūsų nedarbo laiką kaip nedarbą dėl ligos, o ne kaip atostogas. Tada galite paprašyti savo darbdavio duoti jums papildomo atostogų laiko už tą laiką, kurį jūs sirgote.

Tačiau jei norėsite, kad laikas, kurį nedirbote, būtų traktuojamas kaip nedarbas dėl ligos, o ne kaip atostogos, jūsų darbdavys už šį laiką gali jums mokėti ligos

pašalpa, o ne atostoginius. Ligos pašalpa gali būti mažesnė, nei įprastinis užmokestis.

Jūsų darbo sutartyje turi būti nurodyta, kaip ir kada jūs turėtumėte pranešti savo darbdaviui, kad susirgote, ir kokie įrodymai jam gali būti reikalingi.

Jus atleido iš darbo už tai, kad nedirbote dėl ligos

Jei jus atleido iš darbo tuo metu, kai gaunate SSP, jūsų darbdavys privalo išduoti jums SSP1 formą. Joje paaiškinta, kodėl nutraukiamas SSP mokėjimas. Jūs turite užpildyti šią formą ir pateikti ją vietiniam pašalpų skyriui, kad gautumėte ESA pašalpa. Jeigu manote, kad buvote atleisti iš darbo dėl to, kad sergate, arba kreipėtės dėl SSP, galite pateikti ieškinį **darbo ginčų teismui**. Turėtumėte **nedelsdami pasitarti su patyrusiu konsultantu darbo klausimais**. Duomenys pateikti toliau šiame leidinyje.

Jus atleido iš darbo dėl negalios

Jeigu esate neįgalus ir darbdavys atleido jus iš darbo dėl nedarbingumo, susijusio su negalia, darbdavys galbūt nusižengia įstatymui. Jūs galite pateikti ieškinį **darbo ginčų** tribunolui dėl nederamo elgesio, kurio priežastis – jūsų negalia (dėl **diskriminacijos, susijusios su negalia**). Tačiau pirmiausia jūs turėtumėte pateikti raštišką skundą darbdaviui. Dėl jo turėtumėte kreiptis į patyrusį konsultantą (žr. toliau).

Jums gali padėti

Citizens Advice Bureau (Gyventojų konsultavimo biuras)

Citizens Advice Bureau teikia nemokamas, konfidencialias, nešališkas ir nepriklausomas konsultacijas, kurios gali padėti jums išspręsti iškilusias problemas. Norėdami sužinoti, kur yra artimiausi gyventojų konsultavimo biurai, įskaitant tuos, kurie teikia konsultacijas elektroniniu paštu, spustelėkite nuorodą [nearest CAB](#) arba ieškokite pagal C raidę telefonų knygoje.

Kiti Adviceguide informaciniai lapeliai jūsų kalba, kurie gali jums padėti

- Darbdavys nesumoka darbo užmokesčio

Kiti Adviceguide informaciniai leidiniai, kurie gali būti jums naudingi

- Motinystės teisės darbe
- Ginčų sprendimas darbe
- Nedarbo laikas
- Diskriminacija dėl negalios
- Atostogos ir atostogpinigiai

Šį informacinį lapelį parengė [Citizens Advice](#), tai – The National Association of Citizens Advice Bureaux (Nacionalinės gyventojų konsultavimo biurų asociacijos) darbinis pavadinimas. Lapelio paskirtis – pateikti tik bendrojo pobūdžio informaciją, todėl jis nelaikytinas išsamiu įstatymų išaiškinimu. Pateikta informacija taikoma tik Anglijai, Velsui ir Škotijai.

www.adviceguide.org.uk

Šis informacinis lapelis paskutinį kartą buvo atnaujintas 2011 m. gegužės 10 d., jis peržiūrimas kas mėnesį. Jei šį informacinį lapelį gavote senokai, prašom kreiptis į vietinį Citizens Advice Bureau ir patikslinti, ar lapelyje pateikta informacija nepasenusi. Taip pat galite apsilankyti mūsų žiniatinklyje www.adviceguide.org.uk, iš kurio galėsite parsisiųsti naujausią lapelio leidimą.